

Riuttakarve

Silverlav

Parmelina tiliacea

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Riuttakarve on isohko, ruusukkeina kasvava lehtijäkälä, jonka ruusukkeen halkaisija voi olla jopa 20 cm. Riuttakarpeen yläpinta on harmaanvalkoinen–hopeanharmaa, keskustasta tummempi kuin reunoilta, ja toisinaan hieman härmäinen. Mustalla alapinnalla on ritsoideja melko harvassa. Aaltoilevareunaiset, kohenevat liuskat ovat 3–8 mm levyisiä, kourumaisia ja epäsäännöllisen lanttopäisiä. Liuskosten pinnalla on runsaasti mustanruskeita, tappimaisia tai jyväsmäisiä isidioita ja liuskosten reunoissa on usein ripsiä. Kotomaljoja ei tunneta Suomesta ja kuromapullot ovat harvinaisia. Riuttakarve muistuttaa kallioisokarvetta (*Parmelia saxatilis*), mutta kallioisokarpeen lehtiliuskat ovat vaihtelevasti koveria ja niissä on vaalea verkkokuvio.

Elinympäristö ja levinneisyys

Riuttakarve kasvaa Suomessa yleisimmin merenrantakallioilla, mutta voi kasvaa myös muilla kallioilla tai puistopuilla. Kasvualustaksi kelpaavat useat puulajit, Suomessa riuttakarvetta on löydetty esimerkiksi tammelta, vaahteralta, pähkinäpensaalta ja saarnelta. Laji viihtyy suhteellisen avoimilla paikoilla. Riuttakarpeen esiintyminen painottuu Suomen lounaisaariin, lisäksi muualla eteläisessä Suomessa on joitakin esiintymiä.

Nykytila ja uhkatekijät

Riuttakarve on taantunut rakentamisen, metsien käytön ja ilmansaasteiden takia. Rakentaminen sekä metsien uudistus- ja hoitotoimet uhkaavat lajia edelleen. Nykyisistä esiintymistä noin puolet on suojeltu.

Hoitosuositukset

Riuttakarpeen kasvupaikalla tulisi säästää jäkälän kasvualustaksi sopivat jalot lehtipuut ja kasvupaikka olisi hyvä pitää melko avoimena. Lisäksi laji tulisi ottaa huomioon rantarakentamisen yhteydessä varsinkin Lounais-Suomessa.

Lähteet

Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattson, J.-E. (toim.). 1997. Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige. SBF-förlaget, Lund. 276 s.

Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkäläopas. — Norrlinia 21: 1–534.